

Etelä-Savo
SAIMAAN
MAAKUNTA

Katsaus tulevan ohjelmakauden valmistelun tilanteeseen

Maakunnan yhteistyöryhmä
Riitta Koskinen 14.12.2011

Esityksen sisältö:

- Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet
- Budjettileikkaukset
- Koheesiopolitiikka
  - Komission asetusesitykset; mitä Suomelle luvassa
  - TEM/ koheesiotyöryhmä
  - Itä-Suomen neuvottelukunnan esitys
  - Aikataulusta

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet vuosille 2011-2015

- Versio 28.11.2011 (HALKEen 8.12.)
- TEM vastaa valmistelusta, Alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta ARNE, sidosryhmien kommentointi
- Keskittävä linja, metropolipolitiikka ja suurten kaupunkiseutujen kehittäminen entistäkin näyttävämmiin esillä; sopimusmenettelyt
- Ei hankkeita
- Itä- ja Pohjois-Suomelle erityistoimia; Barents-yhteistyö ja arktiset asiat korostuvat

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet ... jatkuu

- Aluehallinnon toimeenpanoa ja toteuttamista koskeva hallituksen selonteko 2012 loppuun mennessä; hallituskaudella aluekehitt.järjestelmän kokonaisarviointi
- Mahdollisissa maakuntaliittojen ja elyjen rakenteellisissa muutoksissa huomioidaan kuntarakenteen uudistukset
- Rakenerahastohallintoa yksinkertaistetaan – välittävien elinten ”merkittävä vähentäminen” → uusimmassa versiossa ”tarkistaminen”
- KOKO lopetetaan kansall. erityisohjelmana 2011 lopussa

Aluekehityksen resursseja leikataan ja painopistettä siirretään etelään/länteen

- Maakunnan kehittämistä v. 2011 32,15 M€ → esitys 2012 13,57 M€
  - OSKE-rahoitus 9,4 M€ → 8,0 M€
  - Ns. vapaa (sis. KOKO) 22,8 M€ → 5,7 M€
- Rakennerahasto-ohjelmien valtion vastinrahaa esitetty leikattavaksi vuosina 2012-2013, 60 M€ → Itä-Suomessa yhteensä 13,3 M€, josta Etelä-Savossa 3,2 M€
- Kaupunkipolitiikan korostaminen, innovaatiotoimien entistä vahvempi keskittäminen, eri hallinnonalojen toimenpiteet...

Komission asetusesitykset - poimintoja

- Aluepolitiikkaan yhteensä 335,8 mrd € / 7v. + **infrarah. 40 mrd**
- Aluekategoriat – koko Suomi kehittyneiden alueiden luokassa [tai Itä-Suomi ns. välialueena (bkt 75-90%)]
- Kuuden kriteerin jakomalli ”perusrahalle” (väkiluku, työttömyys, työllisyys, koulutus, hyvinvointi, harva asutus)
- Pohj. harvaan asutuille ja merentakaisille alueille 0,9 mrd lisätuki
- Turvaverkko: jäsenmaalle vähintään 55% nykytasosta
- ESR korostuu; 52 % kehittyneillä alueilla
- 85 % EAKR:sta korvamerkattu (innov. & yritysten kilp.kyky, energia, kestävä kaupunkirak.)

Vaikutukset Suomeen – arvioita

- Alustavasti arvioitu, että Suomen tuki alenisi jopa 400 M€ (tällä kaudella Suomella 1,7 mrd €) – kuuden kriteerin laskukaavalla n. 22€/as./v?
- IS ja PS harvan as erityistuki 20€/as/v. suoraan asetuksessa – nyt 35€ eli alenisi roimasti
- Laskennallisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa 35% alenema
- Millä Suomi voi nostaa tukitasoa? – lisätuen volyymi, harvan asutuksen kriteerin painoarvon kasvattaminen

TEM:n pohjaehdotus keskustelulle koheesiotyöryhmän 9.11. kokouksessa

Ehdotus ohjelmarakenteeksi

- Laaditaan kaksi (2) monirahastoista ohjelmaa;
- Itä- ja Pohjois-Suomi (NUTSII) muodostavat yhteisen ohjelman, jossa huomioidaan erityisesti pohjoisten, harvaan asuttujen alueiden haasteet. EAKR-rahoitusta on tässä ohjelmassa suhteellisesti enemmän, koska alueilla tarvitaan enemmän investointeja yrityksiin ja niiden toimintaympäristöön.
- Etelä- ja Länsi-Suomeen (NUTSII+NUTSII+NUTSII) laaditaan oma ohjelma, jossa huomioidaan erityisesti sille tyypilliset erityispiirteet kuten rakennemuutokset ja sosiaalinen osallisuus. ESR:n osuus tässä ohjelmassa on suhteellisesti suurempi, koska väestörikkailta alueilla työllisyys- ja sosiaalipoliittiset haasteet korostuvat.

Ehdotus ohjelmarakenteeksi ...jatkuu

- Ohjelma-alueella toimii yksi ELY/liitto koordinaattorina. Sen tehtävänä on mm. yhteisten hankehakujen järjestäminen, päätöksenteko/maksatus yli maakunnallisissa hankkeissa, viestintä, ohjelman seuranta, neuvonta ja muu koordinaatio
- Ohjelmat laaditaan ohjelma-alueilla koordinoivan liiton/ELYn johdolla. TEM koordinoi valmistelua ja valtioneuvosto hyväksyy ohjelmat
- Ohjelmissa voi olla erillinen toimintalinja ohjelma-alueen (tai useamman kuin kolmen maakunnan) laajuisille hankkeille.
- Pääosin hankepäätökset tehdään NUT3-tasolla (maakunnat) ELYissä ja maakunnan liitoissa. Lisäksi mukana voi olla sisältövalintojen mukaan muutama muu rahoittaja
- Mukana olevien ELYjen ja liittojen määrä vähenee (6) – 9:ään.
- Maakunnan yhteistyöryhmät jatkavat

TEM:n jatkokysymykset koheesiotyöryhmän valmistelulle:

Ohjelmarakenteen avoimet kysymykset ja haasteet - keskusteltavaksi

- Mikä on koordinoivan ELYn/liiton rooli? Mitkä tehtävät voidaan keskittää ohjelmatasolla (esim. viestintä, seuranta, maksatukset, ylimaakunnallisten hankkeiden hallinto)?
- Miten hoidetaan valtakunnallisten hankkeiden (mm. yritys- ja innovaatioverkostohankkeiden) rahoitus (ja hallinto) joustavasti yli ohjelmarajan?
- Miten varmistetaan ylimaakunnallisten hankkeiden joustava hallinto ohjelma-alueella (ei päätöksiä jokaisessa maakunnassa) ?
- Miten toteutuu toiminnan pitkäjänteisyys, mutta toisaalta rahoituksen kohdentamisen joustavuus – maakunnille vain ”vähimmäiskehykset”?
- Miten alueellisesti laajassa ohjelmassa sisällöllisesti huomioidaan alueiden erilaisuus?
- Missä on ohjelman strateginen omistajuus? Miten varmistetaan valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen ja seuranta?
- Miten MYRin rooli muuttuu ja miten sitä voidaan kehittää?
- Onko TEM hallintoviranomainen ?

Itä-Suomen yleiset tavoitteet tulevalle ohjelmakaudelle (tvk 9.6.2011)

- Harva asutus – pysyvä kilpailukykyhaitta → volyyymi Itä- ja Pohjois-Suomessa säilytettävä nykytasolla
- Suomessa erityispainotus Itä- ja Pohjois-Suomeen
- Itä- ja Pohjois-Suomessa laaja toimenpidevalikoima, ml. yritystuet ja infra
- Integroidut ohjelmat (EAKR+ESR) NUTS2-alueittain, toimeenpano aluekehityslain mukaisesti maakunnissa, myak tai vastaava budjettimenettely, liitot ja elyt rahoittajina

Itä-Suomen sisältöesitykset tulevalle ohjelmakaudelle (tvk 9.6.2011)

- Eurooppa 2020 strategia hyvä pohja
- Rakennerahastovaroja voitava käyttää vipurahana, mitattavuus ei saa olla keskeisin kriteeri
- Painopistealat / toimintalinjat
  - Yrityskannan ja yritysten kilpailukyvyn vahvistaminen
  - Tiedot, taidot ja työmarkkinoilla menestyminen
  - Kilpailukykyinen toimintaympäristö ja infrastruktuuri

Yksinkertainen ohjelmahallinnointi olemassa olevin menettelyin

- Alue- ja rakennepolitiikan tarkoituksena on alueellisten kehittyneisyyserojen tasaaminen → rakennerahastot alueellisiin ohjelmiin
- 2010 alussa tehty aluehallintoremontti vähensi merkittävästi välittäviä elimiä
  - aluekehitys- ja ohjelmatyön vetovastuussa maakuntaliitot
  - EU-ohjelmahallinnoinnista alueilla vastaavat maakuntaliitot ja elyt
- Liitot ja elyt tuntevat alueidensa tarpeet ja mahdollisuudet, yhteensovittavat rr-varojen ja muiden kansallisten (valtion) ja paikallisten (kuntien, yksityisten) resurssien käyttöä, niillä on toimiva yhteistyö ja työnjako sekä osaava henkilöstö, hallinnointi toimii ja sillä saadaan tuloksia → **Toimeenpano maakunnissa – maakuntaliitot ja ELYt rahoittajina**

Ohjelmahallinnointi...jatkoa

- Suomi on maantieteellisesti laaja – Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-alue Punkaharjulta Kilpisjärvelle reilusti yli 1000 km
  - **Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-tason ohjelma ok** → jotta toimii näin laajalla alueella, oltava luonteeltaan **väljä raamibudjetti**, joka mahdollistaa alueelliset painotukset
  - **Integroitu EAKR+ESR hyvä** → mahdollistaa toimien yhteensovituksen – tästä hyviä kokemuksia tavoite 1 –ohjelmasta
- **Toimeenpano maakunnissa – maakuntaliitot ja ELYt rahoittajina, myak tai vastaava pitkäjänteinen budjettimenettely. Ministeriöiden ei pääsääntöisesti tulisi olla välittävänä viranomaisina**
  - Pääosa vaikuttavista hyvistä hankkeista mahtuu maakuntaan, mutta verkottuu ympäröivään maailmaan. Maakunnan tasolla hankerahoituksen osumatarkkuus hyvä.
  - Yhteishankkeiden päätöksentekoon ei pidä rakentaa monitasoisia ylimaakunnallisia koordinaatiohimmelleitä, vaan yksinkertainen budjettimenettely.

I-S neuvottelukunta

- Tukee Suomen keskeisiksi neuvottelutavoitteiksi
  - Harvan asutuksen lisätuki 20 € → 50 €/as./v.
  - Harvan asutuksen painoarvo 2,5% → 5%
- **Em. lukuja esitetään vasta tarkempien laskelmien jälkeen**
- Tukee koheesiotyöryhmän pj:n ehdotusta
  - Aluelähtöinen ohjelmavalmistelu
  - Välittävinä eliminä maakunnan liitot ja Elyt

Aikataulu

Puolan pj kausi 2011/II, Tanskan pj kausi 2012/I

- Asetusesitykset 6.10
- Eduskunnan informointi (E- ja U -kirjelmät)
- Epävirallinen aluekehityksestä vastaavien ministereiden kokous 25.11
- U -kirjelmä eduskunnalle 7.12
- YAN virallinen aluekehityksestä vastaavat ministerit 16.12
- Asetusten käsittely neuvoston rakennetyöryhmässä

Kyproksen, Irlannin, Liettuan pj-kaudet 2012/II – 2013/II

- Julkinen keskustelu Eurooppa 2020 strategiaan perustuvasta yhteisöstrategiasta (CSF) Helmi-maaliskuu
- Bilateraaliset keskustelut komission ja jäsenmaiden välillä investointi- ja kumppanuussopimusten sisältöperiaatteista
- Poliittinen rahoitusratkaisu huippukokouksessa kesäkuussa 2013
- CSF hyväksyntä, Kumppanuussopimusten ja ohjelmien hyväksyntä

Koheesio 2014 aikataulutusta

Syksy 2011; sovitaan

- Ohjelma-alueet
- Ohjelmarakenne (alueohjelmat/valtakunnalliset ohjelmat)
- rahastojen alustavat osuudet ja keskinäinen suhde
- Alue- /valtakunnallisten ohjelmien laadintavastuu
- Tietojärjestelmien yhteensovittaminen

Kevät 2012

- Valmistelun pohjana komission strateginen viitekehys –esitys (CSF); lisäksi pohjana asetusehdotukset
- Ohjelmien laadintavastuussa olevat käynnistävät ohjelmien sisällöllisen pohdinnan;

Etelä-Savo
SAIMAAN
MAAKUNTA

Kiitos!